

Åpen lisensiering ved leveranser av materiale til Artsdatabanken

I samsvar med Artsdatabankens oppgave med å gjøre informasjon tilgjengelig for samfunnet og retningslinjene til Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) implementerer Artsdatabanken åpne datadelingsprinsipper i sitt arbeid. Vi bruker åpne lisensieringsmuligheter ved avtaler om dataleveranser til oss, noe som sikrer rettighetene til både brukeren og leverandøren av materialet. Dette dokumentet beskriver disse mulighetene og forklarer prinsippene og konsekvensene.

Det er viktig å understreke at du som rettighetshaver av materialet forblir eier til enhver tid, og kan selv utnytte materialet uavhengig av lisensen du har valgt. Det er også fullt mulig å dele en bestemt versjon av materialet (for eksempel et nedskalert bilde) under en åpen lisens, mens du forbeholder deg alle eksklusive rettigheter på originalen.

Hva er en Creative Commons-lisens?

Med en Creative Commons-lisens kan opphavspersonen gi brukere en rekke rettigheter til å bruke vernet materiale uten at det må inngås individuelle avtaler med opphavspersonen. Opphavspersonen forblir eier av materialet, og kan med lisensieringen sette krav til bruk og forbeholde seg visse rettigheter.

Dette gjennomføres rent praktisk gjennom et enkelt system av lisenser. Opphavspersonen velger hvilke rettigheter hun eller han vil beholde, og hvilke rettigheter som gis til brukeren. Dermed kan tilgjengeliggjøring og gjenbruk av materiale som dekkes av lisensen skje umiddelbart, uten at det er nødvendig å bruke tid og krefter på å kontakte rettighetshaver for å klarere bruk som omfattes av lisensen. For øvrige bruksmåter må bruk av materialet klareres med rettighetshaver. Creative Commons oppsummeres gjerne med setningen: «noen rettigheter er reservert rettighetshaver».

Hva betyr dette for deg?

Ved levering av data (tekst, bilder, nøkler, osv.) til Artsdatabanken forblir du dataeieren og kan bruke materialet til hva du vil, uavhengig av lisensen. Du gir Artsdatabanken tillatelse til å bruke materialet og dele det med andre (for eksempel gjennom våre nettsider) under Creative Commons-lisensen du velger.

Dette betyr at alle kan se og laste ned materialet hos oss samt:

- **dele** - kopiere, distribuere og spre materialet
- **remikse** - bearbeide materialet

Så lenge de

- **navngir deg** - Brukeren skal navngi deg som opphavsperson eller lisensgiver på den måte som du angir (men ikke på en måte som indikerer at du har godkjent eller anbefaler brukeren eller dens bruk av materialet).

I tillegg kan du

- **kreve videredeling under samme vilkår (SA)**

Grunnregler

For alle Creative Commons-lisensene gjelder følgende regler:

Samtlige lisenser lar deg som er opphavsperson:

- beholde din opphavsrett og selv utnytte materialet uavhengig av lisensen du har valgt
- selv utnytte og tilby materialet på andre vilkår enn de som er nevnt i lisensen
- gi tydelig beskjed om at andre menneskers rett til f.eks. å sitere og å fremstille eller kopiere materialet for privat bruk, ikke påvirkes av lisensen

Alle lisensene krever at lisenstakeren:

- bevarer opphavspersonens navngivelse på alle eksemplarer av materialet, inklusive bearbeidelser, med mindre opphavspersonen eksplisitt ber om at navnet strykes
- skaffer seg særskilt tillatelse før han eller hun bruker materialet på måter som du har valgt å ikke tillate
- gjengir eller lenker til din lisens fra hvert eksemplar av materialet som fremstilles
- lenker til din tilgjengeliggjøring av materialet fra hvert eksemplar av materialet som fremstilles
- ikke tar i bruk tekniske beskyttelsessystemer eller annen teknologi som forhindrer lisenstakere i å gjøre lovlig bruk av materialet

Forutsatt at lisensvilkårene følges, tillater samtlige lisenser lisenstakeren å:

- kopiere materialet
- distribuere materialet
- vise materialet offentlig
- vise materialet digitalt (f.eks. webcasting)
- konvertere materialet til et annet format

Alle lisensene:

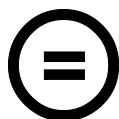
- gjelder i hele verden
- gjelder under hele vernetiden (den tiden rettighetene til materialet er vernet)
- kan ikke kalles tilbake

Lisenselementer

Bortsett fra lisenselementet «Navngivelse» (som er obligatorisk etter § 3 i åndsverkloven) kan opphavspersonen velge til ulike lisenselementer:

Navngivelse - BY. Lisenselementet «*Navngivelse*» er alltid påkrevd. Dette innebærer at for all bruk er det *påbudt* at opphavspersonen navngis slik som god skikk tilsier. Dette er forøvrig i samsvar med norsk lov.

Ingen bearbeidelse - ND. Lisenselementet «*Ingen bearbeidelse*» tillater kun spredning og bruk av materialet i uendret tilstand. Dette er i strid med internasjonale avtaler og lisensen blir ikke akseptert som åpen lisens av Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi). *Dette lisenselementet kan derfor ikke velges for dataleveranser til Artsdatabanken.*

Ikkekommersiell - NC. Lisenselementet «*Ikkekommersiell*» tillater kun spredning og bruk under den forutsetning at materialet ikke benyttes på en kommersiell måte. Kommersielle aktører (som for eksempel aviser eller nettsider med reklameinnhold) vil dermed ikke kunne benytte materialet uten å gjøre en eksplisitt avtale med deg først. Konsekvensen er at materialet ikke er tilgjengelig for samfunnet i sin helhet, noe som har ført til at Difi ikke regner lisensen som åpen lisens. *Dette lisenselementet kan derfor ikke velges for dataleveranser til Artsdatabanken.*

Del på samme vilkår - SA. Lisenselementet «*Del på samme vilkår*» innebærer et *påbud* om at bearbeidelser av materialet kun kan spres på samme vilkår som det opprinnelige materialet. Begrepet «bearbeidelse» skaper gråsoner som er vanskelige å forholde seg til når det er snakk om datasett og tekst, men er enklere når det gjelder bilder. Bilder kan under denne lisensen ikke brukes direkte kommersielt (selges), mens de kan brukes av kommersielle aktører i sine virksomheter (som aviser). Til tross for at denne lisensen ikke foretrekkes siden den er mindre åpen enn CC-BY, *tilbyr Artsdatabanken denne muligheten for bilder.*

Ved å velge et eller flere av disse lisenselementer kan man komme frem til følgende lisenser for deling av data hos Artsdatabanken:

CC BY 4.0 (*Navngivelse*): Foretrukket lisens for alle leveranser

CC BY-SA 4.0 (*Navngivelse, Del på samme vilkår*): Mindre åpen alternativ mulighet for *bilder*